

Pracovník environmentální výchovy (kód: 16-004-N)

Autorizující orgán:	Ministerstvo životního prostředí
Skupina oborů:	Ekologie a ochrana životního prostředí (kód: 16)
Týká se povolání:	Pracovník ekologické výchovy
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	5

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v problematice životního prostředí, přírodovědy a ekologie a jejich souvislostech	5
Orientace v systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR	5
Příprava environmentálních programů	6
Vedení environmentálních programů	5
Plánování vlastního profesního rozvoje	5
Zajišťování financování a marketingu environmentálních programů	4
Dodržování zásad bezpečnosti a prevence úrazů při realizaci environmentálních programů	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 26.04.2016 do: 06.12.2020

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Autorizovaná osoba informuje uchazeče, že k výkonu povolání je potřebné úspěšné absolvování akreditovaného kurzu první pomoci v délce minimálně 16 hodin v posledních 2 letech (počítáno ke dni zahájení výkonu povolání), vedeného akreditovaným lektorem (absolvent akreditovaného kurzu Českého červeného kříže Základy první pomoci v rozsahu 12 hodin nebo akreditovaného kurzu MŠMT Základní norma zdravotnických znalostí pro pedagogické pracovníky v rozsahu 20 hodin).

Profesní kvalifikace Pracovník environmentální výchovy není určena pro pedagogické pracovníky škol a školských zařízení zřízených na základě školského zákona.

Kompetence *Orientace v problematice životního prostředí, přírodovědy a ekologie a jejich souvislostech*, kritérium a)

- Autorizovaná osoba vybere z níže uvedených tematických okruhů vždy 4 k písemnému ověření, v celkovém trvání maximálně 1 hodiny.

Tematické okruhy:

1. Jedinec a prostředí
2. Populace a jejich dynamika
3. Vztahy mezi organismy
4. Společenstva a ekosystémy
5. Vývoj a dynamika společenstev
6. Koloběh látek a tok energie
7. Vztah společnosti a přírody
8. Znečištění prostředí
9. Udržitelné a neudržitelné využívání přírodních zdrojů
10. Globální problémy
11. Klíčové faktory vlivu člověka na prostředí – populace, spotřeba a technologie
12. Společné řešení problémů životního prostředí
13. Občanské a spotřebitelské chování
14. Nástroje ochrany životního prostředí
15. Ochrana přírody
16. Udržitelný rozvoj
17. Environmentální etika
18. Vývoj environmentálního myšlení

(Východiskem a dokumentem podrobněji popisujícím tematické okruhy je dokument „Základní koncepty z ekologie a environmentalistiky“ vytvořený v rámci projektu OPVK CZ.1.07/1.3.00/08.0189 „Nastavení a ověření podmínek pro vzdělávání k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy“.)

Kompetence *Realizace systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) v ČR*, kritérium a)

- Autorizovaná osoba se v rozhovoru zaměří i na tyto dokumenty:
  - VÚP: „Doporučené očekávané výstupy - Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách“
  - NÚV: „Doporučené očekávané výstupy – Metodická podpora pro výuku průřezových témat v gymnáziích“
  - RVP - průřezová témata související s EVVO ve všech stupních škol
  - aktuální vládní strategické dokumenty pro oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a pro oblast vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Kompetence *Příprava environmentálních programů*, kritéria a) – h)

- Autorizovaná osoba nejpozději 8 týdnů před dnem konání zkoušky zadá uchazeči rámcový cíl environmentálního programu (vycházející z dokumentu MŽP „Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice, viz níže) a tam, kde je to relevantní, i upřesňující téma (viz níže).
- Uchazeč připraví vlastní environmentální program zaměřený na zadaný rámcový cíl a případné upřesňující téma. Ostatní parametry programu (délka a místo konání, cílová skupina atd.) si volí sám. Přípravu programu zpracuje do

osnovy, která bude obsahovat:

- •zadaný rámcový cíl a případné upřesňující téma
- •vhodné dílčí cíle
- •charakteristiku vybrané cílové skupiny
- •uvedení zvoleného modelu učení (v rámci tohoto standardu mezi efektivní modely řadíme např. E-U-R, tj. evokace – uvědomění si významu – reflexe; 4MAT; Kolbův cyklus; ekohry podle Cornella apod.)
- •místo a délku konání
- •popis průběhu programu, metod a aktivit (v rozsahu umožňujícím dalším osobám či lektorům realizovat program podle tohoto popisu)
- •nutné pomůcky a materiály
- •popis hodnotících nástrojů
- •seznam zdrojů informací
- •Písemně zpracovanou osnovu environmentálního programu v elektronické nebo tištěné podobě odevzdá uchazeč autorizované osobě 7 dní před dnem konání zkoušky.

Rámcové cíle EVVO pro konkretizaci environmentálního programu, viz kompetence *Příprava environmentálních programů*:

(dle dokumentu MŽP „Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice“)

- •Environmentální senzitivita
  - •Potřeba kontaktu s přírodou
  - •Schopnost přímého kontaktu s přírodním prostředím
  - •Citlivost k přírodě
  - •Reflexe různých pohledů na přírodu, postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot a postojů
- •Vztah k místu
  - •Znalost místní krajiny, jejích jedinečností a schopnost interpretovat je v souvislostech
  - •Vědomí sounáležitosti s místem a regionem a pocit zodpovědnosti za něj
- •Porozumění ekologickým dějům a zákonitostem*
  - •Zájem o pochopení ekologických dějů a jejich zkoumání
  - •Schopnosti a dovednosti pro zkoumání přírody a životního prostředí
  - •Porozumění základním ekologickým dějům a zákonitostem
  - •Porozumění významu ekologických dějů a zákonitostí pro život člověka
  - •Propojování znalostí ekologických dějů a zákonitostí s každodenním životem
- •Porozumění environmentálním problémům a konfliktům
  - •Schopnost analýzy environmentálních problémů a konfliktů**
  - •Schopnost formulovat vlastní názor na problém, posuzovat variantní řešení a navrhnout řešení vlastní
- •Schopnost spolupráce a komunikace při řešení environmentálních konfliktů
- •Připravenost jednat***
  - •Znalost základních principů ochrany životního prostředí
  - •Znalosti a dovednosti potřebné pro šetrné zacházení s přírodou a přírodními zdroji
  - •Znalosti a dovednosti pro spotřebitelské chování
  - •Znalosti a dovednosti pro aktivní ovlivňování svého okolí
  - •Přesvědčení o vlastním vlivu na předcházení a řešení problémů životního prostředí

Upřesňující témata:

* V oblasti porozumění ekologickým dějům a zákonitostem jde zejména o děje a zákonitosti týkající se témat:

1. Jedinec a prostředí
2. Populace a jejich dynamika
3. Vztahy mezi organismy
4. Společenstva a ekosystémy
5. Vývoj a dynamika společenstev
6. Koloběh látek a tok energie

** V oblasti porozumění environmentálním problémům a konfliktům jde zejména o témata:

7. Vztah společnosti a přírody
8. Znečištění prostředí
9. Udržitelné a neudržitelné využívání přírodních zdrojů

10. Globální problémy
11. Klíčové faktory vlivu člověka na prostředí – populace, spotřeba a technologie
12. Společné řešení problémů životního prostředí

*** V oblasti připravenosti jednat jde zejména o tematické okruhy:

13. Občanské a spotřebitelské chování
14. Nástroje ochrany životního prostředí
15. Ochrana přírody
16. Udržitelný rozvoj
17. Environmentální etika
18. Vývoj environmentálního myšlení

(Východiskem a dokumentem podrobněji popisujícím upřesňující témata je dokument „Základní koncepty z ekologie a environmentalistiky“ vytvořený v rámci projektu OPVK CZ.1.07/1.3.00/08.0189 „Nastavení a ověření podmínek pro vzdělávání k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy“.)

Kompetence *Příprava environmentálních programů*, kritérium d)

- •Ověřování probíhá posouzením popsaného a předvedeného programu a řízeným rozhovorem s uchazečem (ústní ověření znalostí). Uchazeč prokáže ústním ověřením při realizaci environmentálního programu své vlastní adekvátní znalosti, dovednosti a postoje z jednotlivých oblastí kompetencí pro environmentálně odpovědné jednání a schopnost aplikovat je do vytvářeného programu.

Kompetence *Příprava environmentálních programů*, kritérium h)

- •Téma prezentace se bude vztahovat ke kritériím a) – g). Není vyžadováno, aby uchazeč odevzdal prezentaci před konáním zkoušky. Prezentace bude předvedena v rámci plnění kritéria a) kompetence *Vedení environmentálních programů*.

Kompetence *Vedení environmentálních programů*, kritérium a)

- •Uchazeč představí svůj připravený environmentální program na základě prezentace připravené pomocí prezentačního softwaru (kompetence *Příprava environmentálních programů*, kritérium g)).
- •Prezentace bude v délce minimálně 30 minut.
- •Kritéria a) a b) mohou být plněna dohromady. Prezentace kritérií a) + b) nepřesáhne celkem 2 hodiny.

Kompetence *Vedení environmentálních programů*, kritérium b)

- •Uchazeč předvede nejméně dvě zvolené části připraveného environmentálního programu v délce trvání minimálně 30 minut.
- •Účastníky programu při praktickém předvedení nahrazují členové komise.
- •Kritéria a) a b) mohou být plněna dohromady. Prezentace kritérií a) + b) nepřesáhne celkem 2 hodiny.

Kompetence *Vedení environmentálních programů*, kritérium c)

- •Toto kritérium se plní v rámci prezentace, tj. kritérií a) a b).

Kompetence *Plánování vlastního profesního rozvoje*, kritérium a)

- •Ke zkoušce uchazeč přinese své profesní portfolio, na jehož základě bude probíhat ústní ověření.
- •Možný obsah portfolio: seznamy přečtené literatury, absolvovaných školení, seminářů, přípravy na programy a jejich vyhodnocení apod.

Kompetence *Plánování vlastního profesního rozvoje*, kritérium b)

- •Ke zkoušce uchazeč přinese svůj plán rozvoje, na jehož základě bude probíhat ústní ověření.

Kompetence *Zajišťování financování a marketingu environmentálních programů*, kritérium b)

- •Písemně (v elektronické nebo tištěné podobě) zpracovaný základní rozpočet odevzdá uchazeč autorizované osobě spolu s přípravou programu 7 dní před dnem konání zkoušky.

Autoři standardu

Autoři kvalifikačního standardu

Kvalifikační standard profesní kvalifikace připravila SR pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí, ustavená a licencovaná HK ČR a AK ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupení v pracovní skupině:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha

Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí

Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Brno

Chaloupky, o. p. s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání, Kněžice